

ד.א.ל.דזר

עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת

לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

י"ב תשרי תש"פ 1294 (שנה כד')

נושא השבוע : חג סוכות

ההפטרה : "וידבר דוד" (שמואל ב, כב)

פרשת האזינו

"כי לא דבר רק הוא מכם כי הוא זייתכם ובדבר הזה תאריכו ימים

על האדמה אשר אתם עוברים את הירדן שמה לרשתה" (לב, מז)

"כי לא דבר רק הוא מכם" - לא לחינם אתם יגיעים בה, כי הרבה שכר תלוי בה (רש"י). "ובדבר הזה תאריכו ימים על האדמה" - אל לו לאדם לעלות על דעתו כי יגיעתו בתורה היא לריק אלא ידע כי כל מילה ומילה שלומד ומתייגע בלימוד התורה, מצפה לו שכר עצום ורב לעתיד לבוא וגם בעולם הזה זוכה להאריך ימים כמו שנאמר: "עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכים מאושר".

ועוד אמרו חז"ל בירושלמי (שבת פ"ט הל' ג): לא ניתנו שבתות וימים טובים לישראל אלא לעסוק בהם בדברי תורה. עומדים אנו בפתחו של חג הסוכות, יקדיש כל אחד ואחד מזמנו ללמוד תורה בכל יום מימי החג שזה חלק משמחת החג וייטב לו בעוה"ז ולעולם הבא.

"ושמחות בזמן וליית אך שמח"

טעם המצווה: לפי שהאדם בטבעו צריך לשמוח לפרקים, בדיוק כפי שהוא זקוק למזון, למנוחה ולשינה. רצה בוראנו לזכות את עמו וצאן מרעתו ולצוותם לעשות את השמחה לשמו, כדי שגם היא תהיה להם להתעלות ולמצווה, לפיכך קבע לנו מועדים לזכור בהם ניסיו וטובותיו עימנו וציוונו לשמוח בהם, ובהיות השמחה לשמו יתברך, תוגבל ולא תהפוך להתפרקות והתהוללות, אלא תהיה לתועלת לגוף ולנפש גם יחד.

(ספר החינוך)

בזכות עמידה בניסיון (מפי הרה"ג יצחק זלברטיין שליט"א)

המעשה אירע לפני מספר שנים בארה"ב, יהודי שומר תורה

מעשה שהיה

ומצוות רצה לבנות סוכה על גג הבניין החדש בו הוא מתגורר, כיוון שהיה היהודי היחיד בבניין החל לעבור בין השכנים ולבקש את רשותם. כולם נענו בחיוב והסכימו שיבנה סוכה בגג מלבד שכן גוי אחד שהייתה לו שנאה ליהודים וסירב בכל תוקף לאפשר לו לקיים את המצווה כהלכתה ויותר מזה שכנע את כל הדיירים לנהוג כמותו ואף הוציא מהדיירים כתב אסמכה שממנים אותו לנציג של כולם. היהודי היה בצער לא ידע מה לעשות אך לא ויתר, הוא ידע כי הכסף יענה את הכול, ואין גוי שלא עומד מול פיתוי כספי. עלה לביתו והציע לו הצעה מפתה: לשכור את הגג במחיר של \$100 ליום למשך שמונת ימי החג ובלבד שיאפשר לו לעשות בגג כרצונו ולבנות את הסוכה, הגוי לא חשב פעמיים אך הסכים בתנאי אחד... "בלבד שתבוא איתי לעורך דין לחתום על עסקה זו" חתם את דבריו. היהודי הרגיש בלבול: הרי ללכת לעורך דין זה עוד הוצאה נוספת של שכר טרחה בעלות של כ-\$2,000,

ע"פ אופק תל אביב ע"פ לוח אור החיים *שעון קיץ* סוף זמן ק"ש 9:03-8:58

חגים וזמנים לששון

5:54	ניסית שבת :	6:44	יציאת שבת :	7:23	יציאת ש"ת :
5:52	ניסית החג :	6:42	יציאת החג :	7:21	יציאת ח"ת :
5:46	ניסית שבת חו"מ :	6:36	יציאת שבת :	7:14	יציאת ש"ת :
5:44	ניסית שמחת תורה :	6:34	יציאת החג :	7:11	יציאת ח"ת :

ומדוע הוא צריך שנלך לעורך דין? הרי מדובר בשמונה ימים בלבד ואני אף מוכן לשלם לו על ימים אלו?

הוא ניסה לשכנע את הגוי שיוותר ואף הסכים להוסיף לו לשם כך עוד כסף, אך הגוי הרשע עומד על שלו ומתעקש. היהודי שלא היה מוכן לוותר על מצוות "ליישב בסוכה" ולעשות את החג כיום חול, הסכים לעניין וכבר באותו היום הלכו שניהם לעורך דין, פתחו תיק וחתמו על ההסכם המוזר למשך שמונה ימים. המצווה עלתה לו 2,800 דולר אך ליבו היה מלא בשמחה על שזכה להקריב מעצמו לשם מצווה ולהוכיח להשם יתברך את אהבתו אליו ובלבד שיזכה לקיים את מצוותיו בשמחה. כבר באותו ערב, עלה היהודי לגג, אלא שלמול עיניו התגלה זבל ולכלוך רב לכן התחיל מיד בניקוי הגג ופינוי כל הגרוטאות והאשפה ששכבה שם.

בעודו מפנה את השקיות הוא הבחין בשקית ישנה גדולה שהייתה כבדה מאד, הוא פתח אותה ולנגד עיניו התגלה מחזה מפתיע מאד. הוא ראה בתוכה עשרות אבני יהלום גדולות ומבריקות, כשהן מקובצות בשקית אחת עבה גדולה. הלם ותדהמה אחזו בו למשך מספר רגעים, הוא ירד לאחד השכנים ושאלו: "האם אתה יודע למי שייכים החפצים והשקיות המונחות על הגג?", הוא השיב: "השקים והגרוטאות היו שייכים לאחד השכנים שמת לפני זמן רב, הוא היה אוסף כל מיני חפצים וזורק אותם בגג, לפי מס' שנים הוא נפטר ואין לו ילדים או משפחה ולכן החפצים נותרו כך על הגג בהזנחה רבה, אני מבין שיש לך עבודה רבה בניקוי כל הפסולת שלו", היהודי הנרגש התקשר מיד לרב שלו וסיפר לו את אשר אירע, והרב השיב לו כי במקרה כזה ששכר את הגג, שקית היהלומים שייכת לו, כיוון שלנפטר לא היו יורשים.

2

היהודי לא ידע את נפשו מאושר והחל לרקוד ולשיר לה' ששילם לו במתנה יקרה כזו בעבור שמסר נפשו למצוות סוכה ולאהבת השם יתברך, שכן שקית היהלומים שווה כמה מיליונים.... הסיפור על שקית היהלומים לא נשארה בסוד, ותוך כמה ימים שמעו על כך כל השכנים שכעסו עליו וטענו שהשקית שייכת להם. הם עשו בלאגן גדול אך יותר מכולם היה אותו שכן גוי שהגיש תביעה משפטית נגד היהודי ודרש את שקית היהלומים.

בצר לו, פנה היהודי לבית המשפט עם עורך דינו, "מה יש לך להגיד להגנתך?" שאל השופט, עורך דינו פרט והציג מסמכים כי השכן שמת לפני מספר שנים הותיר אחריו את כל נכסיו על הגג כשאין לו יורשים. ועתה, כיוון שהיהודי שכר את הגג, כל החפצים בגג שייכים לו, "האם יש לך מסמך רשמי ששכרת את הגג?" שאל השופט, מיד שלף עורך הדין את מסמך השכירות שהכריח הגוי את היהודי לעשות ולחתום, שם מפורט על פי עורך דין חיצוני כי הגג עם כל תכולתו שייך ליהודי לזמן זה. השופט עבר על המסמך ומיד פסק: "שקית היהלומים שייכת ליהודי בלבד". השכן הגוי החל למרוט את שערו ראשו על טיפשותו ועקשנותו ללכת לעורך דין ולחתום בפניו כי בשל כך הפסיד את היהלומים. רק אז הבין היהודי מדוע גלגל ה' את הדבר התמוה שדרש ממנו הגוי לחתום בפני עו"ד, וכך הקדים תרופה למכה, ובזכות הניסיון הלא קל בו עמד זכה לאוצר גדול שיכול לפרנס אותו ואת כל משפחתו לאורך ימים ושנים.

הלכות חג סוכות

פינת ההלכה

סדר ליל סוכות א. בערב חג סוכות לא יאכל לחם יותר מכביצה (54 גר') משעה

עשירית (3:18) ומעלה (עין שו"ע סי' תע"א ס"א, חזו"ע עמ' קכ"א) ויש מחמירים מחצות יום

(12:27) (ב"ח האזינו ע"א ס"ג). כדי שיוכל לאכול בערב לתאבון (סו). אבל יכול לאכול מעט פירות וירקות בשר ודגים ולא ישבע מהם (חזו"ע סוכות עמ' קכ"א ס"ח).

ב. בליל החג אומר את נוסח הקידוש מעומד ואח"כ מברך "לישב בסוכה" ויושב. [והנשים לא יענו אמן על ברכה זו, שהרי אינן מחויבות בסוכה והוי להן הפסק בקידוש] (אורח דיינס לאישה סי' כ"ג ס"ג). ואח"כ מברך כשהוא יושב ברכת "שהחיינו" וישתה מהיין (שו"ע סי' תכ"ג ס"א-ב, שו"ת תבואות שמ"ח ס"א אורח"ח סי' מ).

ג. חייב אדם מהתורה לאכול לחם בלילה הראשון של סוכות בסוכה בשיעור כזית (27 גרם) (ש"ע סי' תרלט ס"ג), ולכתחילה כדי לצאת ידי חובת כל הדעות יאכל יותר משיעור ביצה (כ-60 גר') (חז"ע עמ' קיג). **ויכוון באכילתו לקיים מצות עשה מן התורה, ויכוון ג"כ שהוא יושב בסוכה זכר לענני הכבוד שהקיף הקב"ה את ישראל בצאתם ממצרים לבל יכח השרב** (משנ"ב סי' תרכ"ב ס"ק/א).

ד. שיעור זמן אכילת כל כזית פת הוא בתוך 4-5 דקות ובדיעבד עד 7.5 דקות (כשאוכל 60 גר' יכול ב-8 דקות) (חז"ע עמ' קיג), ונכון לכתחילה לאכול את הכזית בלי שום תערובת סלט וכיוצ"ב (ש"ת יח"ד ח"ד סי' לו). ולכתחילה יאכל שיעור זה לאחר זמן רבינו תם (7:21) (ילקו"י סס).

ה. אם הוא באמצע סעודתו בסוכה אסור לטעום כלום מחוץ לסוכה אפילו מים, ואפילו יוצא כשהוא לועס יפסיק לעיסתו עד שיחזור לסוכה. (יח"ד ח"ה סי' מח יצי"א ח"ה סי' טז).

ו. שכח לומר "יעלה ויבוא" בברכת המזון [והוא כבר בברכה רביעית] בלילה הראשון: חוזר, ובכל שאר סעודות החג- אינו חוזר. (ש"ע סי' קפ"ה סעי' ה-ז כה"ח סס). [המסופק אם אמר אפילו בלילה הראשון אינו חוזר (חז"ע עמ' קז)]. ואישה ששכחה בכל מקרה אינה חוזרת (קס עמ' קח).

ז. את האוכל והסלטים יביאו לסוכה סמוך מאוד לארוחה בגלל חרקים שנוחתים על האוכל או שיכסו את האוכל במפת ניילון (ז.ע).

ח. אין להכניס סירי בישול לסוכה ואפילו על מנת להגיש מהם אוכל לצלחות הסועדים שאין דרך ארץ בכך, אלא יעביר את תוכן הסיר לקערה גדולה ואותה יכניס לסוכה (סי' תרלט ס"א, חז"ע סוכות עמ' קכז-קכט). ואם הכניס סירי בישול לסוכה ימהר להוציאם כי יש אומרים שכל זמן שהסיר בסוכה, הסוכה פסולה (חז"ע סס, מועדים כהלכה סי' ח ס"ק ג).

ט. **ירדו גשמים** (כשנוטפות טיפות באופן שאינו יכול להשאר בסוכה) (חז"ע עמ' קסג).

* **בליל חג ראשון** – ולא קיים עדיין מצוות אכילה בסוכה ימתין מעט בביתו שמא יפסקו הגשמים ויוכל לקיים את המצווה, ואם אינם נפסקים רשאי לאכול בביתו. מ"מ אם נפסקו הגשמים במהלך הלילה קודם חצות (12:27) יאכל כזית פת נוספת בסוכה ויברך "לישב בסוכה", ואם לא פסקו עד אחר חצות לילה לא יברך "לישב בסוכה" אלא אם כן אוכל פת יותר מכביצה (54 גר').

* **בשאר לילות ימי החג** – פטור מן הסוכה ויכול לצאת ולגמור סעודתו בבית, מ"מ יצא בהכנעה שיהיה נראה שקשה עליו עזיבת הסוכה (ילקו"י ח"ה עמ' קמ, קמז).

י. מי שהיה אנוס ולא בנה סוכה וקידש ואכל כביצה פת בסוכת בית הכנסת, כשחוזר לקדש בביתו לאשתו ובנותיו מקדש כרגיל, וכן מברך "שהחיינו" כדי להוציאם (אבל ברכת "לישב בסוכה" לא יברך) ומותר לו לשתות יין בבית ובסעודת החג (וכן בכל ימי חג סוכות) ויזהר שלא לאכול יותר מ-53 גרם לחם בבית (ע"פ האמור בסעיף יא).

מתי חייב לשבת בסוכה יא. אוכלים ושותים וישנים בסוכה, מ"מ אין חיוב גמור להיות בסוכה אלא באופנים הבאים:

* **באכילת לחם** [מאפה או תבשיל העשוי מחמשת מיני דגן כגון: עוגות, אטריות וכיוצ"ב] **בשיעור של יותר מכביצה (54 גרם), שאז חייב בסוכה.** [ולעניין מתי צריך לברך "לישב בסוכה" ראה הלכה טו].

* **בשינה, ואפילו שינת עראי, חייב בסוכה** [ומותר לישון יחידי בסוכה שנאמר: "שומר מצוה לא ידע רע" (כשירות השולחן ח"ה סי' יא ס"ה)] ומ"מ אם הוא אסטניסט ובנקל יבוא לידי הצטננות אזי פטור משינה בסוכה (ילקו"י ח"ה עמ' קמז) וראוי להחמיר להיות כל זמנו בסוכה ובפרט בשבת ויו"ט (ש"ע סי' תרלט סעי' ז כה"ח ס"ק לז, ש"ת יחז"ל דעת ח"א סי' סה).

יב. יש אומרים שבשבת גם סעודת עראי (כשאוכל פחות מ-54 גר' פת) ושתיה נחשב קבע לחיבו לאוכלם בסוכה ויש חולקים, וטוב שיאכל וישתה בסוכה (ה"ל) בלי ברכת "לישב בסוכה" (כשאוכל פחות מ-54 גר' פת) (קס עמ' קמג).

יג. קטנים שהגיעו לחינוך (בני 5-6 לפי חריפות) חייבים בסוכה מדרבנן כדי לחנכם במצוות. (ילקו"י ח"ה עמ' קמו) ואישה פטורה מסוכה, ואם מחמירה על עצמה לאכול בסוכה יש לה שכר, אבל אינה רשאית לברך לישב בסוכה (ילקו"י ח"ה/קמה, קעב).

יד. מי שאשתו חלשה [כגון: אחרי לידה] ויש להם ילדים קטנים שמתעוררים בלילה ובוכים, וצריך לקום ולטפל בהם ונבצר ממנו לדעת מתי לקום אליהם אם ישן בסוכה, מותר לו לישון בבית לצורך הטיפול בילדים (חז"ע עמ' רס"ד). (וכן בליל הטהרה או בליל עונה מותר לישון בבית) (עמ' קאג-ד).

מתי יברך "לישב בסוכה" טו. * בסעודה של פת משיעור יותר מכביצה ומעלה (מעל 54 גר') חייב לאכול בסוכה ולברך "לישב בסוכה" (ש"ע סי' תרלט ס"ב, חז"ע עמ' קלד-קלו).

* כשאוכל מזונות [מאפה או תבשיל] משיעור יותר מכביצה ומעלה (מעל 54 גר') חייב לאכול בסוכה בלי לברך "לישב בסוכה" ואם אוכל משיעור 162 גר' ומעלה מברך "לישב בסוכה".

טז. ברכת "לישב בסוכה" צריך לברך מעומד (ש"ע סי' תרמג ס"ב ומשנ"ב ס"ק ז) ולכן בכל ימי החג כשצריך לעשות קידוש יש לקדש מעומד [בין בלילה בין ביום] ובסוף הקידוש יברך "לישב בסוכה" ואז יושב וטועם מהיין (חז"ע סוכות עמ' קעב ס"כט, ש"ת אור לאין לגר"צ אב"א שאול ח"ד פ"א ס"א).

ובסעודה שאין קידוש וזו סעודה של פת, נוטל ידיו ונכנס לסוכה וכשהוא עומד מברך "לישב בסוכה" ויושב ומברך "המוציא" (ש"ע ס"ג משנ"ב ס"ק ו' ילקו"י ס"ג, חזו"ע עמ' קעז-קעו) ואם הפך את הסדר וברך "המוציא" ואח"כ "לישב בסוכה" יצא (נעיין ש"ע ס"ג כה"ח ס"ג ילקו"י ס"ג).
 יז אם התחייב לברך "לישב בסוכה" ושכח לברך ונזכר – כל עוד לא סיים סעודתו [היינו אפילו סיים העיקר ואוכל פירות ושותה] יכול לברך (יח"ד ח"ה סי' מה) כשמסתפק אם בירך "לישב בסוכה" או לא, לא יברך שספק ברכות להקל (חזו"ע עמ' קעח).
 יח. יש לאגוד ולקשור את הלולב עם הערבות וההדסים לפני י"ט ואם לא אגדם יחד יכרכם עם עלי בקשר של עניבה ביו"ט (ש"ע סי' תנ"א ס"א) והקושר בקשר של קיימא היינו שני קשרים יש לו על מה לסמוך בפרט שהוא צורך מצוה. ומותר לתלוש עלי לולב מהלולב לצורך קשירה (חזו"ע ע"מ שמו).
 יט. בשבת הלולב ומינוי [ערבות והדסים] מוקצים ואסור לטלטלם [כדין מוקצה מחמת גופו שאסור לטלטלו אפילו לצורך גופו או מקומו] אבל האתרוג מותר לטלטלו (ס"ג).

זול המועד

"בסוכות תשבו שבעת ימים"

אמר הרב "השפתי כהן": לאחר שעברו עלינו הימים הנוראים, ולאחר תשובת יום הכיפורים, מגיעים אנו להכרה שהעולם הזה הוא כדירת עראי ויש להכין צידה – תורה ומצוות לדירת הקבע הניצחית. לפיכך הורתה לנו התורה לצאת ולקבוע משכננו בדירת עראי 7 ימים, הרומזים לשבעים שנות האדם, וביום השמיני, הרומז לעולם הניצחי, לחגוג את שמחת התורה, כדי לקבוע בנפשנו שאין זוכים לעולם הניצחי אלא ע"י לימוד התורה וקיומה. (מעייין המועד)

הלכות חול המועד

פינת ההלכה

4 **א. לבוש ומאכל:** ימי חול המועד נקראים מועד וחייבים בהם בשמחה, ומצוה לשמוח בבשר [בקר ואם אי אפשר אז בעוף] ויין, ולשמח את הנשים בבגדים נאים ותכשיטים (ש"ע תקכ"ט ס"ב וזכ"ה ס"ב) וחייב לכבדו במאכל ובמשתה ואינו מחויב באכילת מצה (ש"ע סי' קפ"ח ס"ז) מ"מ לכתחילה מצווה לקבוע סעודה של מצה בלילה וביום (משנ"ב ס"ק א') ויש לכבדו בכסות נקיה וטוב בבגדי שבת (תורה לשמה סי' קמ). ונוהגים לכסות את השולחן במפה כמו ביו"ט (כה"כ פ"א ס"א). ואין מניחים תפילין בחול המועד (ש"ע סי' ל"ב ס"ב) [שימי חול המועד אות הם] (ס"ג).

ב. תפילות: בתפילת 18 ובברכת המזון אומרים "יעלה ויבוא", ואם שכח לומר:

⊙ בתפילת 18 חוזר [אם נזכר כשאמר בא"י יסיים "למדני חוקיך" ויחזור "ל"עלה ויבוא", ואם נזכר קודם שהתחיל "מודים" יאמר שם "יעלה ויבוא", ובסיום יחזור "למודים". ואם כבר התחיל "מודים" אם נזכר קודם שהגיע ל"עושה שלום" יחזור ל"רצה" ואם כבר הגיע ל"עושה שלום" חוזר לראש התפילה, בכל התפילות: הן בערבית הן בשחרית והן במנחה] (ש"ע סי' ת"א).

⊙ בברכת המזון כל עוד לא אמר "ברוך אתה ה'" חוזר, ואם אמר אינו חוזר (ש"ע ס"ג כה"ח ס"ג).

ג. לימוד תורה: יש להוסיף בלימוד תורה בימים אלו, שכוונת השם יתברך בנתינת המועדים כדי להדבק באהבתו וביראתו ולעסוק בתורתו התמימה (כה"כ פ"א ס"ב).

ד. מלאכות: חול המועד אסור במקצת המלאכות ומותר במקצתם (ש"ע תקל ס"א). כל המלאכות שאסור לעשותם בחוה"מ אסור לעשותם אפילו ע"י גוי. (ש"ע תקמ"ג ס"א) אבל לצורך מצוה מותר לומר לגוי אפילו למעשה אומן (משנ"ב ס"ק א').

* כל מקום שכתוב "מעשה אומן" – הכוונה מעשה איש מקצוע, וכשכתוב "מעשה הדיוט" – הכוונה לפעולה שכל אדם יכול לעשותה ולא צריך איש מקצוע לכך.

דוגמאות: (ש"מ – שערי מועד, כה"כ – חול המועד כהלכתו, ילקו"י – ילקוט יוסף).

⊙ **גיהוץ:** מותר לגהץ לצורך לבישה במועד (חזו"ע יו"ט עמ' ק"ה ס"ב, ילקו"י ח"ה עמ' תק"ח ס"ל, אור לליון ח"ג פ"כ ס"ד), שהוא מעשה הדיוט, דהיינו להחליק קמטים או לחדד קפלים הקיימים (אבל לעשות קפלים חדשים אסור!) (ש"מ פ"ה ס"ט).

⊙ **גינה:** מותר להשקות פרחים או פרחי נוי כדי שלא יקמלו (ש"מ פ"י ס"ה, חזו"ע עמ' קפ"ד) אבל אסור לעשות כיסוח וגיזום לנוי (ש"ע סי' תקל"א ס"א כה"כ פ"א ס"ח). ועל"י השקיה אוטומטית שמכווין לפני החג מותר להשקות כרגיל (ילקו"י יו"ט סי' תקל"א ס"א) מותר לרסס את העצים כדי להגן עליהם (ס"ג ס"כ).

⊙ אסור לקטוף עלה, פרחים או פרי שלא לצורך כגון: לשם תענוג ומשחק (ש"מ ס"ו ס"ח) אבל לצורך המועד מותר (ש"מ פ"ו ס"ד).

הכנת אוכל: מותר לעשות כל דבר מאכל לצורך המועד ואפילו כשיש טרחה כגון: לדוך, לטחון

זה דבר האבד ומותר (ש"ע ס"ג).

⊙ מותר לצוד דגים לצורך המועד (ש"ע סי' תקל"ד) ואפילו יותר מצורך המועד שיתכן שיאכל מהם במועד (חז"ע יו"ט ס"כא). יש שהקלו לצוד דגים לשם תענוג אף שאין כוונתו לאכול מהם, רק שראוי לאכול מהם (ילקו"י ס"כה). ⊙ אם התרוקן אחד ממיכלי הגז, אסור לו להזמין אחר במקומו שיביאו לו בחוה"מ, אם יש לו מיכל שני שישפיק לו לצורך המועד (ש"מ ס"יג ס"יז).

הליכה לעבודה ⊙ הפרטים הם רבים ויש לשאול רב על כל מקרה לגופו (ח"כ).

כיבוס ⊙ אסור לכבס בגדי גדולים (ש"ע תקל"ד ס"א) ואפילו לצורך המועד [והטעם כדי שיכבס לפני החג ולא יכנס למועד כשהוא מנוול] (משנ"צ ס"ק א) (ואפילו אם המכונה בין כה כבר מכבסת בגדי קטנים! ואפילו להשרות במים אסור) (ח"כ פ"ה ס"יח, ג, חז"ע עמ' קלח).

⊙ לבנים (בגדים תחתונים), גרבים ומגבות אם נגמרו לו ורגיל להחליף כל יום מותר לכבס את הנצרך למועד (חז"ע עמ' קלח). ⊙ בגד שאם לא יכבסוהו בחוה"מ יתייבש הלכך ולא ירד – מותר לכבסו (ש"מ ח"צ ס"ה ס"יא) וכתם בלבד – מותר לנקותו בחומרי ניקוי (חז"ע עמ' קלח).

⊙ בגדי ילדים קטנים מותר לכבס את הנצרך לשימוש מידי, אם מכבס במכונת כביסה מותר לכבס בגדי קטנים אפילו הרבה בבת אחת כל שהם לצורך המועד. (חז"ע ס"ג עמ' קלח).

⊙ מותר להבריז בגדיו כדי להסיר את האבק (חז"ע ס).

⊙ אישה לצורך טהרה רשאית לכבס את הנצרך (חז"ע ס).

כתיבה הקדמה: כתב הדיוט – אותיות כתב רגילות (שאינן מרובעות) ובתנאי שאינן נכתבות בצורה נאה במיוחד (גרפיקה) וכן אותיות מרובעות אם נכתבות ברישול ללא תשומת לב לצורתן, מספרים וחתימות. כתב אומן – אותיות עבריות מרובעות (כתב אשורי) ודווקא כשנכתבות בכתב נאה, כתיבה גרפית (שאינה נכתבת ע"י כל אדם כפי המזדמן לו) וכתיבה באותיות לועזיות יש להחמיר כדון מרובעות.

* כל מקום שמותר לכתוב כתב מעשה אומן ולא נגרם הפסד כל שהוא אם יכתוב כתב הדיוט, יש לכתחילה לכתוב כתב מעשה הדיוט (ח"כ פ"ו ס"א-ו ס"א-ו). ⊙ מותר לכתוב לצורך המועד כתב מעשה הדיוט. (כגון: לשלוח את הבן למכולת עם רשימה של קניות לחג). אסור להדפיס ספרים (חז"ע עמ' קפצ).

⊙ מותר לכתוב לצורך הרבים (כג' לכתוב צ'ק לצורך ציבור) אף כתב מעשה אומן.

⊙ וכן מותר לכתוב לצורך מצוה [כגון: צ'ק לצדקה/גבאי הרושם קבלות עבור נדבות (ילקו"י סי' תקמ"ה ס"ח).

⊙ מותר להשתמש בשירותי בנק אוטומטיים אע"פ שהם כותבים ומוציאים פתקית (ולהוציא תדפיס רק אם נחוץ למניעת הפסד כגון: מצב חשבון וכו') (ח"כ ס"א) ⊙ מותר לכתוב בקרם על עוגה.

⊙ מותר לכתוב חוזה שכירות שנחשב דבר האבד (ילקו"י ח"ה עמ' תקנא).

⊙ ציור דינו שווה לכתובה שיש להבחין בין ציור אומנותי (מעשה אומן) לציור סתמי (מעשי הדיוט) ולגבי ילדים המציירים וצובעים אין בזה איסור (ילקו"י יו"ט סי' תקמ"ה ס"ב).

⊙ מותר לכתוב אגרת שלומים או חידושי תורה בחוה"מ וכן לכתוב חשבונותיו ולחשב הוצאותיו (ש"ע תקמ"ה ס"ה, ד) אף במכונת כתיבה [נחשב מעשה הדיוט], ויש להקל גם לכתוב במחשב ואף להדפיס במדפסת (יצי"א ח"ה סי' מה, ק. ילקו"י ח"צ עמ' תכנא).

⊙ מותר להקליט, לצלם מסמך, תמונה או רנטגן כשאנו יכול לצלם אחר המועד (וכן מותר להצטלם (אור לציון ח"ג עמ' רלא) אבל פיתוח תמונות של המצלמה רק אחרי המועד) (חז"ע עמ' רו ס"לח-לנ, ילקו"י עמ' תקנב) וכן יש להקל לשלוח פקס (כי בא מועד עמ' קו).

⊙ מותר להשתמש במחשב כס אף שלא לצורך המועד (הכתב אינו מתקיים) (ש"מ פ"ט ס"ט).

⊙ מותר לשלם חשבונות כגון: חשמל, מים שהגיע זמנם אף אם יצטרך לכתוב, או שאר מלאכות משום שזה דבר האבד, וכל זה כשלא כיון מלאכתו למועד (ש"מ פ"י ס"ג) וכו"ל אם צריך להפקיד כסף בבנק משום חובותיו (ס).

⊙ אסור לקשקש על דף לשם הנאה ולכתוב סתם בלי שום צורך (ש"מ פ"ט ס"ב).

⊙ קריעת נייר שלא לצורך אסורה (ש"מ פ"ז ס"א בח"ב).

מכונות ⊙ מותר לנסוע לכל חפצו ולכל מטרה שהיא (אף לטיול (ש"ע סי' תקלו ס"א)) (ח"כ פ"ז ס"סט-ע). ומותר לנקות את המכונות ולייפותה כשאין טרחה יתירה (חז"ע עמ' קעה).

⊙ מותר להחליף גלגל (חז"ע עמ' קעה ס"ק כ) וכן מותר לתקן פנצ'ר של הגלגל (ילקו"י סי' תקמ"ד ס"ק ה).

⊙ מותר לחלץ מכונת שנתקעה בדרך (וכן להזמין חילוץ) אף שיצטרך תיקון אומן שאם ישאירה שם יגרם לו הפסד כספי [כגון: שהמכונת תיגנב, או בהשארתה עד אחר המועד תגרום להוצאות כספיות מיותרות וכדו'] (ח"כ פ"ז ס"ע, ילקו"י יו"ט עמ' תתקכט).

מעבר דירה אין לעבור דירה בחוה"מ (העברת כל החפצים) (ש"ע סי' תקל"ה ס"א) מ"מ בדבר האבד מותר

(בכמ"א ס"ט) כגון: שהסתיימה תקופת השכירות וחייב לפנות את הדירה מותר. ויש מתירים אם עובר מדידת שכירות לדירת קבע אפילו שלא כדבר האבד (ש"ע סי' תקלה ס"ב משנ"ב ס"ט חז"ע יו"ט ק"ה ס"ט).

ניקוי דירה וכלים ● מותר לעשות כל ניקוי שיגרתי בבית ואפילו בעזרת שואב אבק, אבל נקיון יסודי תקופתי לא (הה"כ פ"ה ס"מ, מצ) ומותר להבריק כלי כסף לצורך המועד, ומותר לרחוץ כלים, ואפילו שלא לצורך המועד (ס"ט) ומותר לשטוף את הבית (ילקו"י ה/תק"ז).

צביעה ● מותר לאישה להתאפר כדרכה (ש"ע סי' תקמו ס"ה).

● אסור לסייד או לצבוע את הדירה במועד (ש"מ ח"ב פ"ד ס"א). [ציור – ראה בכתובה].

● מותר לצחצח נעליים במשחת נעלים לצורך המועד (ש"ת יבי"א ח"א ס"ל).

תיקונים ● מותר לתקן מכשירים של אוכל (כג' מקרר, מיקסר, תנור) ואפילו בתיקון אומן אם צריך (ש"מ פ"ד ס"ג ובה"כ ס"ט) וה"ה לתיקון מערכת חשמל או האינסטלציה (ילקו"י יו"ט סי' תקל"ג ס"ט).

מותר לתקן תיקון הדיוט בלבד במכונת כביסה, [לצורך כיבוס הבגדים המותרים במועד] (ילקו"י ס"ט) או בטייפ [או שאר כלי נגינה] (הה"כ פ"ז ס"א, ש"ת יבי"א ד/מו).

● מזגן ומאוורר – כשמזג האויר חם מאוד ויש צורך דחוף לתקנם, מותר אפילו מעשה אומן (ילקו"י ס"ט) מכשיר טלפון – מותר לתקנו (הה"כ פ"ז ס"ע, ילקו"י ס"ט יח).

● אסור לתקן שעון שנתקלקל בין של איש או אישה (פירות האילן חוה"מ להללמו"ר ממעלין סי' תקמו ס"ט).

● אוטובוס, מוניות ומשאיות של מזון מותר אפילו ע"י אומן משום שזה צרכי רבים (ש"מ פ"ה ס"ב, חז"ע עמ' קעה) אך מכונית פרטית אין לתקן רק מעשה הדיוט (חז"ע ס"ט), אמנם בשעת הצורך כשצריך לנסוע ממקום למקום ויש הפסד כספי לנסוע במונית וכדו' מותר לתקן את הרכב אפילו מעשה אומן וטוב שיעשה כן ע"י אומן גוי (ילקו"י יו"ט סי' תקמ"ג, עיין ש"ת האור לציון לגר"ב אבא שאול ח"ג פ"כ ס"ה).

● משקפי ראייה שנשברו בחול המועד מותר לתקן אפילו מעשה אומן (חז"ע עמ' ק"ה ס"כ).

תיקון מלבושים אסור לתקן מלבושיו ונעליו הקרועים בחוה"מ מעשה אומן (ש"ע סי' תקמ"א ס"ד) (ולכן אסור למסור בגדים לתופרת לתיקון, וכן אסור למסור נעלים שנקרעו לסנדלר לתיקון). אבל מעשה הדיוט [כגון: שמתקן בעצמו] (כשצריך ללבוש למועד!) מותר (ש"ע ס"ה).

6 ● במקום האבד כגון: שנקרעו נעליו הרבה ואם ימשיך ללכת כך יקרעו עוד יותר ואין לו אחרות מותר למסור לסנדלר לתיקון. ● מותר לו לתפור בגדיו שנקרעו (ש"ע ס"ט) מ"מ ראוי לתפור בשינוי כגון: תפירות רחבות ולא מכוונות, והטעם מאחר שמעשה תפירה של כולם כמעשה אומן (ש"ח פ"ה ס"ע, שינוי מועיל – ש"ס בהרמ"א). מותר לתפור כפתור שנפל בשינוי כגון: שיתפרנו רפוי או ביד שמאל או שיתפור ב-2 חורים מתוך 4 (כי ב"א מועד ח"י עמ' ע"ב) מותר להטיל צציות בטלית (ילקו"י סי' תקמ"א ס"ה-י).

● מותר לקנות נעלים חדשות בחוה"מ (ילקו"י ה/תק"ח).

תספורת והגיינה ● אין להתגלח ולהסתפר (ש"ע תקל"א, ס"ב ומשנ"ב ס"ג) ואפילו אבי הבן והסנדק

(חז"ע עמ' ק"ס כג). מ"מ מותר לכולם לגזוז שפם (ש"ע ס"ח) אפילו שאינו מפריע לאכילה (משנ"ב ס"ט) ●

ומותר לרחוץ ולסרק השיער אע"פ שמשיר בזה שיער (הרמ"א ס"ח) ● ואישה דינה כאיש לעניין תספורת שאסור (משנ"ב סי' תקמו ס"ט) מ"מ לצורך טהרה מותר וכן מותר להוריד שיער הראש הבולט מהמטפחת (ש"מ פ"ב ס"ב) ולהוריד שערות ליופי (ש"ע סי' תקמו ס"ה) אפילו כרוך בכאב מותר (הה"כ פ"ג ס"ג).

● אבל על אביו או אמו ששלמו 30 ימי אבלו בתוך חול המועד וגערו בו, מותר לו להסתפר ולהתגלח בחול המועד (חז"ע יו"ט עמ' ק"ג ס"ב, כה"ח סי' תקל"א ס"ג).

● לקטן מותר להסתפר (ש"ע תקל"א ס"ז). בכל אופן [אפילו אינו מצטער בזה] מאחר שאינו בר מצוה (ילקו"י סי' תקל"א ס"ג). ● ומותר לכולם

לגזוז ציפורנים (ש"ע תקל"ב ס"א) והאשכנזים מחמירים בזה [אא"כ במקום מצווה] (ש"ס).

ארבע מינים שהצילו

מעשה שהיה

את ר' מאיר פיירמן, אברך צעיר מכפר חב"ד, שלף רכב הגיוס מבית

הכנסת בצהרי יום הכיפורים תשל"ד בו פרצה מלחמת יום הכיפורים. לאחר שעות מעטות כבר

ישב מול הגה הטנק ושעט לעבר חזית הדרום. ימים קשים עברו עליהם, הרבה אבדות בנפש,

הימים הראשונים של המלחמה היו כסיט מתמשך שאין בו לא יום ולא לילה. מצב הרוח היה

שפוף, אבל כשהגיע חג סוכות היו מעייניו נתונים ל-4 המינים, "חייבים להשיג לולב ואתרוג"

אמר לחבריו המשתאים. מאיר היה בין כוחות השריון שצלחו את תעלת סואץ, עתה חנו מול

איסמעיליה, כשהם נתונים להפגזות המצרים. בהפגזות שבין ההפגזות נשאוהו מחשבותיו

לעבר בני ביתו, הוא גם חשב על מצוות סוכה שנבצר ממנו לקיימה השנה...

שני חבדניקי"ם שהגיעו למחרת לקו החזית הביאו עמם 4 מינים לחלוקה לחיילים, הוא זינק מהטנק לקראתם וחטף אותם בהתרגשות, ובירך "על נטילת לולב ושהחיינו בכוונה גדולה. כשסיים לברך הוא פנה לחבריו לטנק והציע להם לקיים את מצוות היום. חבריו שכבר הכירוהו נענו בחפץ לב, אחר כך החליט להסתכן ולזכות עוד חיילים במצווה, הוא יצא לעבר הטנק שחנה במרחק 200 מטר מהם. "חג שמח", קרא לעבר מפקד הטנק, הלה מצמץ בעיניו כתוהה על קנקנו של הדתי המוזר שלפניו. "חג מה?" שאל בנימת ביטול, מאיר ידע כי המפקד הינו בן קיבוץ השומר הצעיר, וגם הכיר את דעותיו שעל פי רוב לא עלו בקנה אחד עם כל מה שריח של יהדות נודף ממנו. "חג שמח" שב וקרא בחיוך לבבי, "חג סוכות היום, לא?", הנה הגיעו אלינו עתה לולב ואתרוג, בוא אתה והחבר'ה שלך לברך עליהם". מפקד הטנק לא שילחו מעל פניו כפי שאולי היה עושה לו בנסיבות אחרות, בכל זאת הם חברים לנשק וקשה לסרב, אך כבודו העצמי ומורשתו הקיבוצניקית לא הניחו לו להיכנע בקלות, "מה אתה מדבר איתי עכשיו על קיום מצוות? תראה מה קורה פה, איזה חג ואיזה מצוות? בזמן שאתה עומד ומדבר איתי, אתה עלול להיהרג, עזוב, זה באמת לא הזמן", אך מאיר לא וויתר, הוא חיך חיוך שאי אפשר לעמוד בפניו "בוא, אני אומר לך ותקרא גם לשאר החבר'ה, אל תהיו כל כך מדוכדכים, בכל זאת סוכות היום...", אחרי עוד כמה חלופי דברים נענה מפקד הטנק להצעתו והוא קרא לשאר אנשי צוות הטנק לבוא עימו ולברך על ארבעת המינים. המפקד התכבד לברך ראשון, אך נטל לידי את הלולב ופיצוץ עז נשמע בקרבתם, החיילים שפשפשו את עיניהם כלא מאמינים. עמוד עשן סמיך היתמר מהטנק שאך לפני רגעים אחדים ישבו בתוכו, היתה זו פגיעה ישירה, הטנק היה אפוף בלהבות ומתוכו נשמעו התפוצצויות התחמושת הרבה שהייתה בו.

7

מפקד הטנק התאושש הראשון מההלם וזעק: "בזכותך! בזכות הלולב!" כשהוא נופל על צווארו של מאיר ומנשקו בהתרגשות. כשנרגעו קמעא הודיע כי מעתה ועד הסוף החג ישמור אצלו את האתרוג "זה הקמע שלי, זה הציל את חיי, מי שמעוניין לברך עליו יקבלו ממני בהשאלה". בשבת חול המועד הצטופפו מאיר וחבריו בתעלות שחפרו בחולות.

בליל שבת באחת ההפוגות, הציע לחבריו לצאת לרגע מהבונקר כדי לחלץ את העצמותהם ולעשות קידוש. כמה מחבריו שמחו על הרעיון ולמרות הסיכון נענו להצעה. החיילים הנותרים היו שרויים במצב רוח שפוף ביותר וסירבו לקום ממקומם, לאחר מעט הפצרות הסכימו גם הם לצאת כדי לשמוע קידוש, הם ניגשו לטנק הסמוך ששימש כשולחן, מאיר הניח עליו כוס ומזג לתוכה את היין, הגביהה והחל לקדש "כי בנו בחרת ואותנו קידשת מכל העמים" וברגע שסיים את הברכה והנוכחים כמעט וענו "אמן" הרעיד את הסביבה פיצוץ עז. הפעם היה פיצוץ קרוב מאד, תדהמה אחזה בהם, הייתה זו פגיעה ישירה של פגז מצרי שנפל הישר לתוך התעלה לפני רגע הצטופפו בתוכה, "הצלת את חיינו! הצלת אותנו פעמיים!" קראו החיילים רועדים מהתרגשות מאיר אמר להם בחיוך: "זה לא אני, זו המצווה שהגנה בעדנו". (סיפורו של חג - סוכות)

הלכות הושענא רבא

א. נוהגים להישאר ערים כל ליל הושענא רבא, ויזהר אדם שלא להירדם בביהכ"נ בלילה זה. ואפילו שנת עראי אסורה מחוץ לסוכה. ואם רואה שהשינה מתגברת עליו, ימהר לסוכה וינוח שם מעט. וכן אם רואה שחברו נרדם טוב להעירו. (חזו"ע עמ' רל). על מנת למנוע מכשול מומלץ שבת הכנסת יקיימו את ליל "הושענא רבא" בסוכה אם התנאים הסביבתיים מאפשרים זאת (ד.ע.).

ב. מותר לישון בשבת כדי שיהיה לו כוח להיות ער בליל הושענא רבא, אבל לא יאמר בפיו שישן לצורך זה (משום מכין משבת לחול) (פ"ח פ"כ ס"עצ וס"ק קסח).

ג. כשאומרים "רחמנא" בשבעה כורתי ברית [בקריאת התהילים בליל הושענא רבא] או בהקפות, אין לענות "בדיל ויעבור" לפי שמיום הכיפורים ואילך אין אומרים עוד תחנונים עד סוף תשרי, ויש לענות "אמן" בלבד (כה"ח סי' תרס"ד סק"ג).

ד. מעט קודם חצות לילה (12:26) יאמרו קריאת שמע שעל המיטה (ילקו"י ת"ה עמ' תמ) וטוב עם כל

הפסוקים ("יעלזו", "יושב בסתר", "אנא בכח") (ענין בל"ח פיקולי ס"ד). וטוב לומר "ריבוננו של עולם" אבל ברכת המפיל לא יברך [אפילו בלא שם ומלכות] (ענין ברכת ה' ח"ד פ"ז ס"ק סג, שו"ת רצ פעלים סוד ישרים ס' יד). ה. אין צורך "להדר" לשמוע ברכות התורה מאדם אחר שישן שינת קבע בלילה, מ"מ על הצד הטוב ביותר יכולנו בברכות התורה של היום הקודם (יום שבת) שאינם רוצים לפטור עצמם אלא עד עלות השחר למחרת היום (ילקו"י א/סב). ו. רק לאחר עלות השחר (5:38) יטול ידיו בלא ברכה ויברך ברכות השחר (ללא "אשר יצר" אלא אם כן הוצרך לנקביו) וברכות התורה (שו"ת יח"ד ח"ג ס' לג). [ולא יאחר את ברכות התורה אלא מיד אחרי עמוד השחר יברכם] (הליכות עולם לגר"ע יוסף ח"א עמ' מה). ז. ביום הושענא רבא, יש לקרוא "שנים מקרא ואחד תרגום" את פרשת "וזאת הברכה". ואם שכח – יקראנה בליל שמחת תורה, או בבוקר לפני תפילת שחרית (ילקו"י ה/קפל, משנ"צ ס' רפה ס"ק יח, כה"חכט) ח. אסור לפרק את הסוכה ביום הושענא רבא אע"פ שכבר סיים לשבת בה, אבל מותר לו לפנות את כליו וחפציו (שו"ע ס' תרס"ו ס"א).

הלכות שמחת תורה

א. אומר בתפילת העמידה את "יום שמיני חג עצרת הזה", ואם טעה ואמר "את חג הסוכות הזה" לא יצא. ואם נזכר קודם שסיים העמידה חוזר ל"אתה בחרתנו", ואם סיים חוזר לראש התפילה. והוא הדין למי שטעה בקידוש כנ"ל שצריך לחזור (יבי"א ח"ד ס' נא). ב. גם בביתו צריך אדם לשמוח מאוד ביום זה, ולא רק בעת ההקפות. ג. ראוי לא להרכיב ילדים או בני אדם על הכתפיים, בעת ההקפות (וכה"ח ס' תרס"ט/כז). ד. מותר לרקוד ולמחוא כפים לכבוד התורה, וימחא כף ימין על השמאל דווקא (ס"ק כא). ה. אחר תפילת ערבית ואחר מוסף נוהגים להקיף 7 הקפות את התיבה שעליה ספר תורה, ולשמוח בשמחת התורה. (ילקו"י ס) המנהג לעשות כן גם אחרי מנחה, וגם לאחר ערבית במוצאי שמחת תורה. (בית יהודי ח"ב ס' יד סעי' ח) (חזו"ע עמ' תנה). ו. יש להיזהר מאוד שהשמחה תהיה שמחה של טהרה וקדושה, וחובה על הגבאים לשמור לבל תתערבנה הנשים באנשים ח"ו. וכן אין לתת לילדים דגלים שיכולים לצפצף בהם, ויש למנוע את הילד העושה כן. (ס' סעי' יב). וכן אסור לנגן בכלי שיר (כולל הרימונים) (ס'). ז. כשספרי התורה בחוץ חייבים כל העם לעמוד ואסור להם לשבת בין בריקודים בין כשספרי התורה "עומדים" (ענין שו"ע יו"ד ס' רפ"ב ס"א-ב, שו"ת יח"ד ח"ו ס' מז). ואם הם עייפים יצאו מהאולם (ה. ע. ע"פ שו"ת אור לאיון ח"ד פ"מ ס"ב בהערה). אבל לזקן או חולה יש להקל לשבת בין הקפה להקפה כשרוקדים עם ס"ת אפילו שעה ארוכה (חזו"ע סוכות עמ' תסה-תסו). ח. מיום "שמחת תורה" מתחילים לומר "משיב הרוח ומוריד הגשם" ואם שכח ואמר "מוריד הטל" אינו חוזר [אבל בתפילת "ברכנו" ממשיכים לשאול טל בלבד עד ז חשוך]. ט. עצי הסוכה [בין של דפנות או סכך] אין לנהוג בהם בביזיון בסיום החג, לא ידרוך עליהם ולא יזרקם לאשפה אלא יניחם בצדי הדרכים [או ליד הפח (ה. ע.) אע"פ שאח"כ פועלי הניקיון לוקחים אותם לאשפה] (חזו"ע עמ' זר, תמט). ודין זה חל בערבות, לולבים והדסים (חזו"ע עמ' תמד בל"ח וזאת הברכה ש"א ס"ח). ויש הנוהגים להצניעם לשריפת חמץ לפני פסח (בל"ח ס'). י. אין לשבת בסוכה ביום "שמחת תורה" משום "בל תוסיף", ואם אין לו מקום אחר לאכול יעשה ביום הושענא רבא אחרי שסיים לשבת בסוכה, פתח בגודל 4*4 טפחים [40*40 ס"מ] בסכך להיכר שהוא יושב בה שלא לשם מצות סוכה (שו"ע ס' תרס"ו ס"א).

8

שבוע שכולו תורה באשדוד בחוה"מ סוכות בבי"כ החיד"א רח' יצחק הנשיא 22 אזור ג

בוקר-מ-10:30 ואח"כ מנחה, אחה"צ-מ-16:00 מנחה ואח"כ עד 10:00 בערב [8:30 ערבית]

יו"ט ראשון-1:30 מנחה ואח"כ דרשות של רבנים דגולים עד צאת החג.

יום שלישי-בוקר הרב מאיר כהן, הרב שלום פרץ, הרב אהרון בוטבול.

אח"צ-הרב יצחק קולדצקי, הרב יגאל כהן, הרב אלחנן פרץ, הרב ליאור גלזר.

יום רביעי-בוקר הרב בנימין חותה, הרב אהרון ירחי, ועוד רבנים.

אח"צ-הרב מרדכי טולדנו, הרב יהודה יוספי ועוד רבנים.

יום חמישי בוקר-הרב אלעזר חיימוב, הרב חיים חדד ועוד רבנים.

אח"צ-הרב יעקב שכנז', הרב יצחק ד"ן, הרב מנחם שטיין. ב-9:00 בערב שמחת בית השואבה.

יום שישי-בוקר הרב ברוך רוזנבלום, הרב אסף בן חמו, הרב אופיר מלכה.

משרדי "האיחוד" טל': 08-8644452 *לא לעיין בתפילה* דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com